

Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Cənubi Qafqazın lider dövləti olan Azərbaycana beynəlxalq miqyasda marağın artması, ölkəmizlə müxtəlif istiqamətlərdə əlaqələrin dərinləşməsi işğalçı Ermənistanda indi böyük təşviş, həm də qısqıncılıqla qarşılır. Bu hal, xüsusən də Qərbi dövlətləri, o cümlədən ABŞ-ə ölkəmiz arasında ən fərqli sferanı əhatə edən əlaqələrin intensivləşməsi fonunda özünü qabarıq formada büruzə verir.

Ermənistanda hesab edilir ki, Azərbaycanın ABŞ-ə intensivləşən hərbi, siyasi əlaqələri Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı Azərbaycanın o tayından daha çox dəstək alması ilə nəticələnməkdir.

Ümumiyyətlə, hadisələrin inkişaf axarı Azərbaycanla ABŞ arasında heqiqətdən, hərbi sferası da daxil olmaqla, münasibətlərin yüksələn xətt üzrə inkişafını aydın surətdə nümayiş etdirir. Azərbaycan-ABŞ hərbi əlaqələrinin genişləndirilməsi, təhlükəsizlik, hərbi təhsil, Azərbaycan sülhməramlı kontingentinin NATO-nun Əfqanıstanda həyata keçirdiyi qeyri-döyüş missiyasına verdiyi töhfə daim hər iki tərəfdən yüksək qarşılıq. Onu da xatırladaq ki, ABŞ və Azərbaycan arasında hərbi, təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığın tarixi Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpasının ilk vaxtlarına gedib çıxır. O vaxtdan bəri ABŞ Azərbaycanla bu istiqamətdə əlaqələrin inkişafını xüsusən diqqət mərkəzində saxlayır. Son dövrlərdə isə münasibətlərdə yeni intensivlik nəzərə çarpır. Hətta ABŞ, əvvəlki dövrlərdən fərqli olaraq, Azərbaycana artıq hərbi texnikaların satışında belə maraqlı olduğunu açıq bəyan edir. Belə vəziyyət isə, yuxarıda qeyd olunduğu kimi, Ermənistanda böyük narahatlıq yaradır. Erməni amerikaşünas Suren Sarkisyan bu xüsusda bildirir:

"Birləşmiş Ştatlarla əməkdaşlığı regional kontekstdə müşahidə etsək, ABŞ-ın Ermənistandan fərqli olaraq Azərbaycana aktiv gündəmi var".

O, cəmi bir neçə gün bundan öncə Azərbaycan və ABŞ müdafiə nazirlərinin görüşünü, ikitərəfli əlaqələrlə bağlı bezi proqramları müzakirə etdiyi xatırladı: "Gürcüstanla da məzmunlu iş var, silahlı qüvvələr, təhlükəsizlik sistemi və sair. Türkiyəyə gəlincə, bu gün müəyyən qədər gərginlik var, lakin Türkiyə Birləşmiş Ştatlar üçün strateji əhəmiyyətə malikdir və bugünkü pis münasibətlər belə qal-

mayacaq, təbii olaraq əlaqələrin istiləşməsinə doğru yerdəyişmələr olacaq. İran isə ABŞ-ın hədəfində hər zaman bir nömrəli düşmən kimi qalır". Erməni amerikaşünas bildirib ki, müqayisədə hər şeyi düzgün müşahidə edilib: "Yenidən müqayisəyə toxunmaq: Azərbaycan müdafiə naziri ABŞ Müdafiə naziri ilə görüşüb, lakin bizim müdafiə naziri ilə hələ görüş olmayıb. Ümid edirəm ki, görüş planlaşdırılma mərhələsindədir. Həm Azərbaycan, həm də Gürcüstan rəsmiləri ilə aktiv əlaqələr var. Bu baxımdan onlar daha irəli gedib, Birləşmiş Ştatlarla daha operativ və effektiv işləyirlər. Azərbaycan bu məsələdə çox nailiyyətlər əldə edib. Bizdə isə problemlər qalmaqdadır. ABŞ üçün Azərbaycan daha vacibdir".

Xatırladaq ki, ötən ayın sonunda NATO-nun Əfqanıstanda həyata keçirdiyi "Qətiyyətli Dəstək" missiyasına töhfə verən dövlətlərin müdafiə nazirləri səviyyəsində Brüssel şəhərində keçirilmiş toplantısı çərçivəsində ABŞ tərəfinin təşəbbüsü ilə bu ölkənin müdafiə naziri Mark Esperlə Azərbaycanın müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənov arasında görüş keçirilib. Tərəflər Azərbaycanla ABŞ arasında ikitərəfli və NATO çərçivəsində hərbi əlaqələrin inkişaf perspektivlərini, o cümlədən hərbi, hərbi-texniki, hərbi təhsil və hərbi tibb sahələrində əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsini, eləcə də regional və global təhlükəsizlik məsələlərini müzakirə ediblər. Görüşün bilavasitə ABŞ tərəfinin təşəbbüsü ilə baş tutması elə o vaxtdan Ermənistanda böyük narahatlıq yaradıb.

Azərbaycandan fərqli olaraq, ABŞ-da Ermənistan rəsmiləri yüksək səviyyədə qəbul etmirlər. Erməni politoloq Suren Sarkisyan bildirir ki, bu, ABŞ-ın Azərbaycan və Ermənistana hansı münasibət bəsləməsinin real təzahürüdür. Onun sözlərinə görə, ABŞ təkçə son 2 ildə Azərbaycana 100 milyon dollar hərbi yardım edib: "Ermənistana münasi-

Azərbaycan diplomatiyası Ermənistanı ABŞ və Rusiyanın gözündən tam saldı

bət isə fərqlidir. Bizə hərbi yardım, demək olar ki, dayandırılmaq həddinə gəlib çatıb. Cari il ərzində Ermənistan demokratik inkişaf, korrupsiyaya qarşı mübarizə, təhlükəsizlik, energetika, təhsil, ingilis dilinin tədrisi, meşə xidmətləri və digər sahələr üçün yardım ayrılıb. Bu fonda diqqətçəkən məqamlardan biri Azərbaycan müdafiə nazirinin Pentaqon rəhbəri ilə görüşərək ikitərəfli hərbi əməkdaşlığı müzakirə etməsidir. Bizim müdafiə naziri hələ də belə görüş keçirə bilməyib. Ermənistan baş nazirinin isə, ən yaxşı halda, ABŞ Dövlət Departamentinin Qafqaz və regional münaqişələr ofisinin direktoru Şeril Fernandes ilə görüşü baş tutur. Bunlar da ABŞ üçün Ermənistanın arxa plana düşdüyünü təsdiq edir. Amma onların Azərbaycanla münasibəti fərqlidir".

Digər erməni ekspert Edvard Sanamyan vurğulayı ki, Azərbaycan geosiyasi müstəvidə daha uğurlu manevrlər edərək Rusiyanın ardınca ABŞ-ı da öz yanına çəkir. Onun sözlərinə görə, Ermənistan Suriyaya göndərilən hərbi heyətin fəaliyyəti ilə bağlı ABŞ-ın qəzəbinə tuş gəlib: "Suriyada erməni hərbi heyətinin Rusiya himayəsi altında fəaliyyət göstərməsi ABŞ-ın hələ də qəzəbinə yol açan məqamlardan biridir. Bu fonda Donald Tramp administrasiyası təhlükəsizliyə yardım məqsədilə Azərbaycana ayrılan yardımı nəzərəcarpacaq dərəcədə artırıb. 2018-2019-cu maliyyə ili ərzində Azərbaycana edilən yardımın həcmi 100 milyon dollardan artıq olub. Gələn il bu məb-

ləğ bir qədər də arta bilər. Əvəzində isə Ermənistan bu istiqamətdə yardımlar azalır. ABŞ Ermənistan hakimiyyətinin siyasəti ilə bəzi rəşmir və Azərbaycan da bundan istifadə edərək Vaşinqtonla da münasibətlərini gücləndirir. Təbii ki, əsas məqsəd də Qarabağ məsələsində ABŞ-dan daha çox dəstək almaqdır".

Ermənistanın "armenianreport.am" saytı isə yazır ki, Rusiyadan sonra Azərbaycana ABŞ tərəfindən də dəstək artsa, Qarabağ məsələsində İrəvan çox çətin duruma düşəcək: "İnqilabdən sonra bizi Avrasiya bəxtliyinə daha güclü bağladılar və kiçik bir müqavimət göstərmədən onları batırıq. Məsələn, Avrasiya İqtisadi Birliyi və KTMT Rusiya ilə münasibətlərdə kolonializmi daha da gücləndirir. Ermənistanın Kremldən asılılığına son qoymaq şüarı ilə meydana atılan Paşinyana camaat inandı və istədiyi kresloya doğru irəliləməkdə ona dəstək oldu. Ancaq indi nə baş nazir özü, nə də ətrafı xarici siyasət vektorunu dəyişmək və Ermənistanı Qərbe yönəltmək haqda verdikləri vədi xatırlayır. Özləri özlərini bataqlığın daha da dərininə çəkirlər. Fakt ki, Ermənistan keçirilən bir iclası misal göstərmək olar. Belə ki, İrəvanda Müdafiə Nazirliyinin binasında "KTMT Parlamentlərarası Assambleyasının iclası" adlanan parazitlərin müntəzəm toplantısı keçirilib, iclasda təşkilatın üzv ölkələrindən olan deputatlar və hətta Serbiya deputatları da müşahidəçi qismində iştirak edir. Bu yığıncaqda rusları Putin Rusiyanın ən güclü siya-

sətçilərindən biri, gözələrinə görə "ikinci Surkov" adlandırılan Vyacheslav Volodin təmsil edir. Yeni Rusiyanın ideologiyasına və siyasətinə böyük təsir göstərən bir insan. Rəsmi mətbuat məmunnüyyətlə bildirir ki, "iclası parlamentin spikeri Ararat Mirzoyan və Dövlət Dumasının sədri Vyacheslav Volodin açaraq, parlamentlərarası, o cümlədən müdafiə sahəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsinin vacibliyini qeyd edib". Başqa sözlə, Mirzoyan müdafiə sahəsini rəsmi mətbuatda "strateji müttəfiq" adlanan, amma realıqda türk və azərbaycanlılar kimi ermənilərin düşməni olan ölkənin nümayəndələri ilə müzakirə edir. Eynilə, Azərbaycan rəhbərinin çəkmələrini yalamağa hazır olan KTMT heç öz üzvünü müdafiə etmək fikrində deyil. Yaxud Mirzoyan və onu bu iclasa göndərən Paşinyan düşüncülər ki, biz Azərbaycanın aprel savaşının soyuq duş olduğunu unutmuşuq. Onda onlara xatırladıq ki, 2016-cı ilin aprelində nə Rusiyadan, nə də KTMT-dən hər hansı diplomatik və ya mənəvi dəstək aldıq.

Moskva dəfələrlə bəyan edib ki, Azərbaycana ən müasir hərbi texnikanı verməyə hazırdır. Rusiyada Azərbaycana hörmətlə yanaşılır, Ermənistanı isə sayı salmırlar, çünki ermənilər Moskvadan asılı vəziyyətdədir. İrəvanda yuxarıda bərrəsində bəhs edilən iclas kimi gicbəsər hadisələr rusları yalnız gücləndirir. Və Paşinyan özü siyasəti ilə Kremlə heqiqətdən heç yere getməyəcəyini sübut edir. Cəmi bir il yarım sonra Qərb "inqilab lideri"ndə

Kremlin növbəti itaətkar kuklasını görərək bundan tamamilə məyus olub. Bu səbəbdən ABŞ-ın Ermənistanla mövcud münasibətində Vaşinqtonu günahlandırmaq çətin məsələdir. Rus diqqətindən əsl bir qurtuluş istəyirik və bunun üçün ilk növbədə onu qoruyan qurumları - KTMT və AİB-ni tərək etmək lazımdır, bu üzvlük bizə yaxşı bir şey verməyib. Volodinin başçılıq etdiyi parazitlərin iclası bir sübutdur ki, inqilab aşığı artıq rusların əlində itaətkar bir alətə çevrilib. Lakin maraqlıdır ki, bunun əvəzində Rusiya yenə Ermənistanla yuxarıdan aşağı baxır. Azərbaycana isə, qeyd olunduğu kimi, hörmətlə yanaşılır. Bunların əvəzində Qərbdən də dəstək görmürük. ABŞ kimi nəhəng üçün Azərbaycan, Türkiyə ilə əməkdaşlıq prioritetdir. Bakı bütün bunlardan istifadə edib daha çox beynəlxalq dəstək almağa çalışır ki, Qarabağ münaqişəsini istədiyi çərçivədə daha tez həll edə bilsin".

Erməni mediasında bu qeyd edilənlərdən bir daha bəlli olur ki, İrəvan bu gün nə ABŞ-da, nə də Rusiyada hörmətlə qarşılır. Əksinə, ona sadəcə bir vasitə, alət kimi yanaşılır. Belə vəziyyətdə böyük dövlətlərin diqqətini Azərbaycan üzərində cəmləməsi isə, təbii ki, Qarabağ münaqişəsinin çözümləndirilməsinə əlverişli yola açar bilər.

Tahir TAĞIYEV

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə çap olunur.